

O MĂRTURIE DE TRĂIRE ÎN ISTORIE

Conf. univ. dr. **Carmen Cornelia BALAN**,
Universitatea „Ștefan cel Mare”
din Suceava

Lucrarea acad. Andrei Eșanu și a cercetătoarei Valentina Eșanu, aduce cititorilor o realitate tulburătoare: apelând la „forța documentelor” – în particular, Pomelnicul Mănăstirii Voroneț, își propune să ofere o alternativă exemplară în confruntarea dramatică, obsedantă, chinuitoare cu realitățile istorice încărcate de contradicții și strădanii, de efort și realizări ale multor generații.

Argumentul principal în susținerea acestei afirmații constă în faptul că ea răspunde celor trei necesități – istorie, cultură și spiritualitate:

1. În primul rând, lucrarea abordează un „domeniu de interes” ce oferă satisfacții afectiv-intelectuale deosebite: o monografie a Sfintei Mănăstiri Voroneț care, prin asociere celor trei perspective (istorie, cultură și spiritualitate), permite reconstrucția întregului „manifestat de-a lungul secolelor printr-o adâncă viață monahală”.

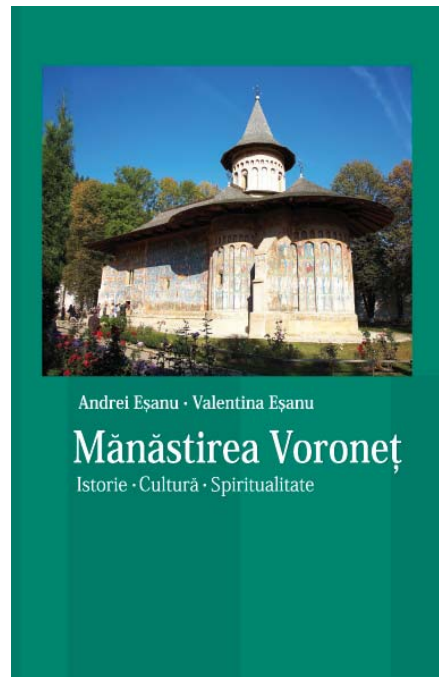
2. În al doilea rând, lucrarea beneficiază de o bază documentară temeinică, aproape exhaustivă, cu o multitudine de surse utilizate (arhive, documente publicate, monografii, studii realizate de specialiști pasionați, lucrări ale trăitorilor în acest spațiu).

Nu este neglijat prezentul: comunitatea monahală voronețeană care „prin grija și înțelepciunea Maicii Starețe Irina a intrat în ritmul obișnuit al vieții bisericești, recăpătându-și menirea de altădată” face și ea obiectul cercetării.

3. În sfârșit, autorii lucrării includ în propriu volum, două studii de iconografie voronețeană rezultate din cercetări doctorale, emoționant gest prin intermediul cărora poate fi identificată una dintre calitățile majore ale personalității intelectualului de excepție care este academicianul Andrei Eșanu.

Autentică monografie centrată pe problemă, lucrarea se constituie într-un model de cercetare științifică originală care validează rolul deosebit de important pe care îl au pomelnicele „de rând cu documentele, letopisețele, însemnările de pe cărți, pisaniile de pe zidurile bisericilor și mănăstirilor și materialele arheologice”.

Drept urmare, Pomelnicul Mănăstirii Voroneț, „importantă relicvă cultural-spirituală și sursă istorică” este mai întâi citat în repetate rânduri alături de alte surse documentare în studiile privind bogata

Andrei Eșanu, Valentina Eșanu. Mănăstirea Voroneț. Istorie. Cultură. Spiritualitate, Seria IDN, M4, Chișinău, Editura Pontos, 2010

istorie a Mănăstirii Voroneț (a se vedea îndeosebi subcapitolul vizând părinții egumeni).

După integrarea în contextul general, se trece la prezentarea propriu-zisă a documentului care face obiectul restituirii: partea a II-a cuprinde un studiu introductiv, precum și textul transliterat și facsimil al Pomelnicului Mănăstirii Voroneț, document care „fiind editat revine la posesorul lui legitim”.

Lucrarea nu se limitează însă la aceste două coordonate. Valoarea deosebită a documentului este demonstrată în partea a III-a. Prin studii care pornesc de la Pomelnic sunt abordate subiectele *Întemeierii Țării Moldovei. Voievozi din sec. al XIV-lea, Familia vistiernicului Ignatie Iuga, Obârșia și familia lui Luca Arbore și Maria Oltea, doamna Țării Moldovei.*

O mențiune specială se cuvine făcută pentru bogata ilustrare imagistică ce experimentează un alt tip de „scriitură” decât cel sec, voit „științific, demonstrând odată în plus că „istoria se face cu oameni, pentru oameni”. Reținem și rigoarea științifică cu care sunt alcătuite bibliografia, lista de abrevieri, indicele de nume, locuri, materii.

Prin lucrarea *Mănăstirea Voroneț. Istorie. Cultură. Spiritualitate*, acad. Andrei Eșanu și cercetătoarea Valentina Eșanu, personalități exemplare, aduc încă „o mărturie de trăire în istorie”, constituindu-se ei înșiși în modele de urmat în cercetarea științifică în general și cercetarea istorică în special.